



Suomen Mielenterveys ry

# MIELENTERVEYSSTRATEGIA IKÄÄNTYNEIDEN MIELEN HYVINVOINNIN KANNALTA - KOMMENTTIPUHEENVUORO

Johtaja Meri Larivaara  
Aikuisten mielenterveys  
6.5.2021

# IKÄÄNTYNEET MIELENTERVEYSSTRATEGIASSA


- Koko strategian valmistelun ajan tunnistettiin, että ikääntyneet uhkaavat jäädä katveeseen.
- Haasteena tunnistaa ikääntyneet niin mielenterveyden edistämisessä ja korjaavissa palveluissa kuin yhteiskunnallisessa kontekstissa ja seurantaindikaattoreissa.
- Ikääntyneet piiloutuvat usein sellaisiin muotoiluihin kuin ”ikä- ja kehitysvaiheeseen sopiva” tai ”elämänkulku”. Tässä piilee riski, että heidät on muodollisesti kirjattu mukaan, mutta he eivät nouse toimeenpanossa koskaan keskiöön.
- Yli 65-vuotiaita on viidennes väestöstä. Strategian päättyessä vuonna 2030 heitä on noin neljännes. Tämä yhteiskunnallinen muutos ei näy strategiassa.

# IKÄÄNTYNEET MIELENTERVEYSSTRATEGIASSA

- Ikääntyneenä eläminen on pitkä ajanjakso, joka sisältää useita vaiheita ja tilanteita. Tästä meillä puuttuu analyysia ja tarkastelua mielenterveysstrategiassa. Seurantaindikaattoreissa on erottelua 65 ja 75 vuotta täyttäneet.
- Ikääntyneet nähdään usein tuen ja hoivan kohteena. Haasteena on tunnistaa heidät aktiivisina toimijoina, esimerkiksi mielenterveyspääoman vahvistajina yhteiskunnassa tai osana lasten ja nuorten mielenterveyden rakentumista arjessa.
- Mielenterveysoikeuksissa painottuu oikeus osallistua opintoihin ja työhön. Miten saisimme jäsennettyä sellaista sosiaalista osallisuutta, joka koskettaa myös ikääntyneitä?
- Mielenterveyteen liittyvä stigma on voimakkaampi ikääntyneessä väestössä. Tämä näkyy mm. tietonostossa, joka koskee itsemurha-ajatuksia kokeneiden avun hakemista.

# HUOMIOITA IKÄÄNTYMISEN LAATUSUOSITUKSESTA

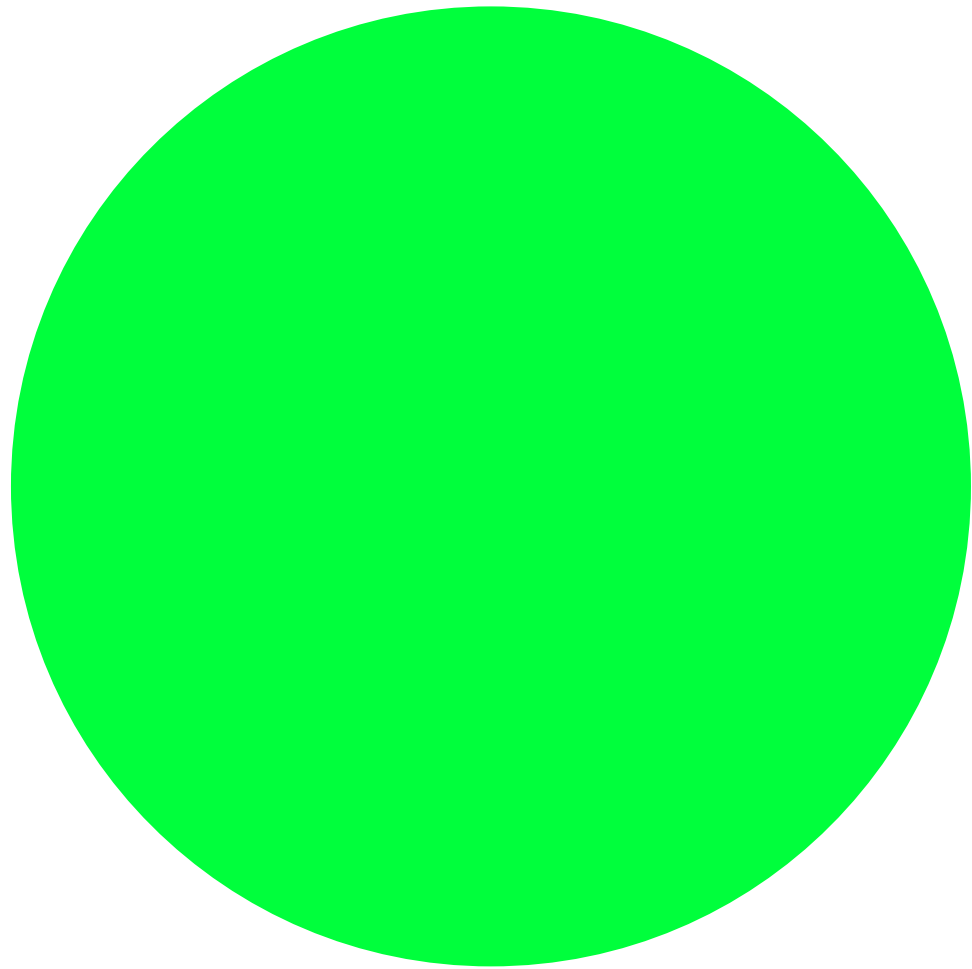
- Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020–2023. Tavoitteena ikäystävällinen Suomi.
- Laatusuositus ja mielenterveysstrategia eivät keskustele keskenään. Ikääntyneiden mielenterveys jää myös laatusuosituksessa tarkemman analyysin ulkopuolelle.
- Laatusuosituksessa ikääntyneet tunnistetaan yhteiskunnalliseksi voimavaraksi. Etenkin vapaaehtoistoiminnan näkökulma on vahva.
- Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistämisen kohdalla hyvissä käytännöissä on mukana useampi mielenterveyden edistämisen käytäntö, mutta niitä tukeva teksti ja suositukset jäävät puuttumaan.
- Asumista ja asumisympäristöjä koskevan luvun toimeenpano voi nousta merkittäväksi poikkihallinnolliseksi toimeksi ikääntyneiden mielenterveyden edistämisessä.



Tarkoituksellisuuden  
kokemus ja  
myönteinen  
elämänasenne ovat  
yhteydessä  
pidempään elinikään  
ja vähäisempään  
sairastavuuteen.

# MIELENTERVEYSSTRATEGIAN TOIMEENPANOSTA

- Monessa rahoitetussa hankkeessa on tartuttu eri alojen ammattilaisten ja väestön mielenterveysosaamisen vahvistamiseen. Miten näissä otetaan huomioon ikääntyneet ja heidän kanssaan työskentelevät ammattilaiset?
  - Päijät-Hämeen Yhdessä Mielessä, Etelä-Pohjanmaan Etiäppäin!, Ylöjärven Mielipointti
- Pohjois-Karjalan ARMI-hankkeessa etsivän työn kehittämispilotin kohderyhmänä ovat pilottialueiden yksinäisyyttä kokevat varttuneet miehet.
- Länsi- ja Keski-Uudellamaalla Ikäinstituutin johdolla toteutettava Mielenterveysosaamisella ratkaisuja iäkkäiden palveluihin



Mielenterveyttä voi vahvistaa – [mieli.fi](https://mieli.fi)